چارەسەری گەندەڵیی: ژمارەیەک و چەند پرسیارێک ... کامەران چروستانی

گەندەڵیی لەناو هەرێمی کوردستان و عێراقدا بووە بە دیاردەیەکی دەسەڵات و بەڕێوەبردنی حوکم. لە ئێستادا حکومەتی هەرێم بڕیاری داوە، کە بە ڕاستی و چڕی کار لەسەر ڕووبەڕووبوونەوەی گەندەڵی بکات، بەڵام سەرکەوتن و ڕەوتی ئەو پرۆسەیە گەلێک پرسیار لەخۆ دەگرێت.

بەپێی ڕیزبەندی پەیمانگە نێودەوڵەتییەکانی تایبەت بە توێژینەوە و بەدواداچوونی گەندەڵیی لە دەوڵەتە جیاوازەکانی جیهاندا عێراق لە ڕیزی هەشتەمی ئەو دەوڵەتانەیە کە زۆرترین دیاردەی گەندەڵیی تێدا بەدی دەکرێت. بێگومان ئەم ڕادە زۆرەی دیاردەی گەندەڵیی سەرجەم عێراقی گرتەتەوە لە زاخۆوە هەتا بەسرە، هەرێمی کوردستانیش بەش بە حاڵی خۆی ناتوانێت نکوڵی لەوە بکات کە گەندەڵیی، بەفیڕۆدان و بردنی سامانی نیشتمانی، خراپی بەکارهێنانی دەسەڵات بۆ بەرژەوەندی کەسیی و تێکەڵاوبوونی دەسەڵات و بازرگانی لەناو پێکهاتەیەکی ئۆلیگارخیدا لە چوارچێوەی دەسەڵاتی بەڕێوەبردنی هەرێمدا بوونی هەیە.

بەپێی توێژینەوەکان یەکێک لە خەسڵەتەکانی دیاردەی گەندەڵی ئەوەیە، کە ڕەگەکانی خۆی پێش هەموو شوێنێک لەناو دامودەزگا حکومەتییەکندا دادەکوتێت و وەک ڤایرۆسێک بە سەرجەم لق و پۆپەکانی کۆمەڵگا تەشەنە دەسێنێت. جگە لەوەش بنکەکانی توێژینەوە جەخت لەوە دەکەنەوە، کە لە هەموو وڵاتێکدا دیاردەی گەندەڵیی پێش هەموو شتێک بواری تەندروستی دەگرێتەوە و بەوەش دەگەینە ئەو ئەنجامەی: هەر کۆمەڵگایەک گەندەڵی لە بواری تەندروستیدا بەدی کرا، ئەوا دەتوانین بڵێین لە بوارەکانی دیکەشدا ئەو کۆمەڵگایە تووشی دەردی گەندەڵی بووەتەوە.

وەلێ هەموو ئەو خەسڵەتە و ڕوونکردنەوانەی لە چەند دێری سەرەوەدا باسمان لێوە کردوون، لەناو هەرێمی کوردستاندا بەدی دەکەن و هەن، باسکردنی دیاردەی گەندەڵیی بووە بە باسێکی ڕۆژانە لەلای هاووڵاتییە سادەکە بەر لەوەی دەسەڵاتداران، مێدیا و دامودەزگا بەرپرسیارەکان باسی لەوە بکەن.

لێرەدا ئەو هەڵمەتی چاکسازییە ڕووبەڕووی هەندێک پرسیاری هەستیار

دەبێتەوە، كە وەڵامەكانيان پێشبينى ئەوە دەخاتە ڕوو، ئايا ئەو پرۆسەيە سەركەوتوو دەبێت يان بەر لە دايكبوونى حوكمى مردنى بەسەردا دەدرێت.

ئايا كێ ئەو پرۆسەيە ئەنجامى دەدات؟ ئايا كەسانى بڕياردەر و ئەنجامدەرانى ئەو پرۆسەيە چ دەسەڵاتێكيان هەيە؟ من گومانم هەيە لەوەى، كە بتوانرێت لەناو هەرێمدا ياسا سەروەر بێت لە كاتێكدا دەيان و سەدان بەلگە هەن سەبارەت بە نەبوونى سەروەريى لە دادگا و بەجێهێنانى ياساكاندا. بڕيارى تاكەكەس و حيزبييەكان لە زۆر كات و شوێندا زۆر لەسەروو ياسا و جێبەجێكردنەكانيانەوەن. هاوكات: ئايا هەمان ئەو كەسانەى كە بەرپرسى گەورەى حيزبين و پێگەى خۆيان لەناو لوتكەى دەسەڵاتەكەدا هەيە، بەشێك نەبوون لە گەندەڵييەكانى ناو هەرێم و بەهەدەردانى سامانى گشتى و بەكارهێنانى دەسەڵات بۆ مەرامى كەسيى خۆيان؟ ئەى چ چاوەڕوانييەكم هەبێت بۆ ئەوەى هەمان ئەو كەسەى، كە هەتا دوێنێ سامان و پارەى ئەم كوردستانەى دەبرد، ئێستا پارێزگارى لە سامانى وڵاتەكەم بكات؟ بە واتايەكى تر: ئايا ئاساي□ گەندەڵكارێك لە ماوەى شەو و ڕۆژێكدا ببێت بە پارێزەرى ياسا و سامانى ميللەت و دڵسۆزى ئەم خاک و نيشتمانە؟ ئايا حكومەت دەتوانێت ڕووبەڕووى گەندەڵكارييەكانى ئەو كەسانە بوەست□ن□وە، كە لە لوتكەى مەيدانى حيزبى (هەموو لايەنەكان) و لوتكەى دەسەڵاتدا پێگەى بەهێزى خۆيان هەيە؟
ڕيزبەندييەكەى هەشتەمى عێراق لەسەر ئاستى جيهان هەرێمى كوردستانيش دەگرێتەوە و بەو پێيە حكومەتى كوردى پێش ئەوەى هيچ هەنگاوێك بنێت، ئەوا پێويستە بەر لە هەموو شتێك لوتكەى دەسەڵات لە گەندەڵكاران پاک بكاتەوە و ئەو كەسانە دەستنيشان بكات، كە لەناو دەسەڵاتدا بەشداريان لە گەندەڵيدا كردووە، بۆ ئەوەى دەسەڵاتى كوردى لەسەر ئەرزى واقيع ئەوە بسەلمێنێت، كە ياسا لە سەروو هەموو كەسێک و هەموو شتێكەوەيە. لێ بەبێ پاكژكردنەوە و پاكتاوكردنى لوتكەى دەسەڵات لە گەندەڵكاران قسەكردن لەسەر هەر پرۆسەيەكى چاكسازيى لەو بوارەدا تەنها لمە و دەكرێتە چاوەكانى تاكى كۆمەڵگا.